

Så nemt
undgår
du alle
fælderne

Det er let at skifte vinduespladen – den, vi kalder vindueskarmen. Men kun, når du ved præcis, hvad du skal gøre, for der er mange fælder undervejs.

Perfekt tilpasning af vindueskarmen

Det ville være helt ligetil at sætte en ny vindueskarm i under det nye vindue, hvis alle linjer var lige, alle vinkler rette, og alle flader vandrette og lodrette.

Men sådan ser ingen huse ud, og derfor får du her et lynkursus i at fjerne den gamle karm og sætte en ny i stedet.

Og du lærer ikke alene, hvordan du får den nye plade skåret, så den passer perfekt i det skæve hul, du lærer at gøre det, så du beskytter de sårbare pudsede og malede sider i lysningen og derved sparer masser af tid.

Vi giver den nye karm – der faktisk hedder vinduesplade, for karmen er den faste ramme om vinduet – 6 cm udhæng i siderne og ud over væggen, det kan naturligvis være mere eller mindre.

Den gamle plade har vi fjernet forsigtigt, og den nye plade har vi skåret så præcist til, at vi nu kan liste den ind på plads uden at ødelægge puds.

Gør plads Fjern den gamle uden at gøre skade

Du sparer dig selv for meget besvær og en masse arbejde ved at passe på omgivelserne, når du fjerner den gamle vinduesplade. Med lidt held står puds og tapeter uskadede tilbage, klar til at tage imod den nye vinduesplade. Går det galt, kan det blive svært at skabe en pæn overgang, og i værste fald bliver det først pænt, hvis du sætter nyt tapet på i hele lysningen.

1 Skær fri i kanterne. Vinduespladen går gerne lidt ind i pudslaget, og for ikke at ødelægge det skærer du kanten fri med en hobbykniv. Også en malet eller fuget overgang er det vigtigt at skære fri hele vejen.

2 Skær pladen i mindre stykker. Glider den gamle plade ikke umiddelbart fri, deler du den med et skråt snit. Så kan du liste den ene del ud først uden at skade pudsens. Brug stiksav eller multicutter.

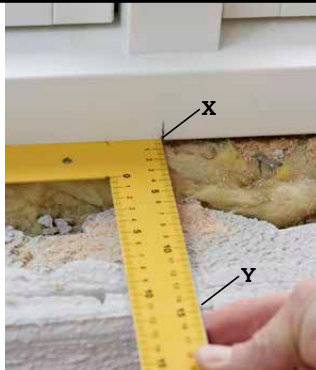

3 Træk og vrik den ene del fri lige så forsigtigt, så den anden. Er pladen sømmet, er du ofte nødt til at flække den i flere stykker. Rengør grundigt, så lim og fugemasser har mulighed for at få en god vedhæftning.

Mål rigtigt op Tag højde for de mange skævheder

Når du måler op til den nye vinduesplade, kan du roligt gå ud fra, at alle vinkler i vindueshullet er skæve, især pudsfalse. Derfor måler og tegner du op fra et fikspunkt på bundkarmen, der svarer til kanten af den nye plade – se tegningen herunder.

Vælg først, hvor langt din plade skal gå ud over væggen og i siderne. Her lægger vi 6 cm til i siderne og dybden.

1 Ud fra dit fikspunkt X på bundkarmen måler du vinkelret ud til Y. Til det mål skal du lægge det stykke, pladen skal gå ud over væggen (vi føjer 6 cm til), når du streger bredden op på din nye plade.

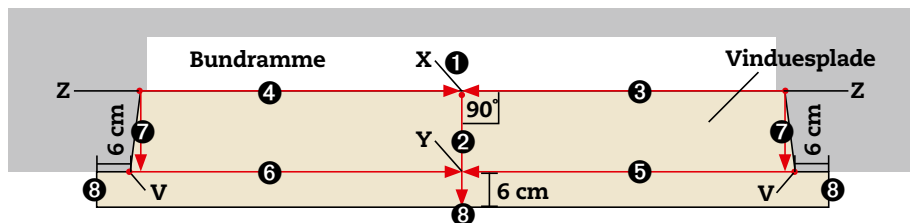

2 Bredden på hullet ved bundkarmen måler du i to omgange, nemlig i hver side fra punktet Z ind til fikspunktet X. Tommestokken støder du op mod den murede fals, og så aflæser du målet ved X.

3 Husk udhæng i siderne. Bredden ved væggen måler du ind til dit fikspunkt Y. Før du sætter punkterne V på pladen, skal du måle afstanden ind til Z i hver side – og så føje udhænget til på den nye plade.

Hullet i væggen måles sikkert op med denne teknik. Hvert mål føres over på en skitse, og ud fra skitsen streger du den nye plade op.

1 Marker et punkt X omtrent midt på bundkarmen. **2** Mål murens dybde vinkelret ud fra X til Y. **3** **4** Mål fra X ud til hullets to indvendige hjørner Z. **5** **6** Mål fra Y ud til hullets to udvendige hjørner V. **7** Mål falsen i begge sider, og ret V til efter dybden i hver side. **8** Når du streger din nye plade op, trækker du tilsvarende en vinkelret streg gennem X og Y, som de øvrige punkter måles ud fra. Husk at lægge udhæng (her 6 cm) til i siderne og i dybden, og det stykke, pladen kan skydes ind under pudsens med, før du streger snittene op.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

- En plade, evt. med fals i bagkanten.
- En liste, fx 15 x 21 mm
- Afstandsbrikker (fx plastklodser)
- Snedkerlim
- Skruer til træ, 4 x 40 mm
- Evt. lidt mineraluld
- Malbar fugemasse (fx akrylfuge)

Værktøj

Stiksav, rund-el. dyksav og multicutter

Tidsforbrug

4-6 timer, alt efter tilskæring

Pris

3-400 kroner

Den nye plade Skær til med præcise skæve snit

Selv om siderne i dit vindueshul var skæve, er det vigtigt at få målene ført præcist over til den nye plade og lagt snittene nøjagtigt, så alle overgange bliver helt perfekte.

Det enkleste er at skære pladen til i dybden først. Er pladen skabt specielt til at ligge som vinduesplade, har den en fals i bagkanten, som du beholder – ellers kan du bevare den færdige forkant.

1 Pladen skæres til i dybden. Husk at regne udhænget med. Det er lettest at skære med en sav med førings-skinne som her, men du kan fint bruge en almindelig rundsav, som du fører langs et lige bræt.

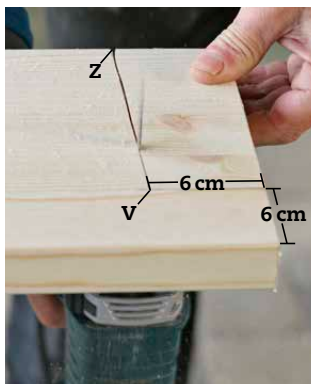
Det synlige snit i enden af pladen skærer vi i hånden med en fintandet sav.

2 Træk en streg vinkelret tværs over pladen, som de øvrige snit måles ud fra. Det er den streg, der på din skitse forbinder X og Y. Sæt den evt., så den ene side ikke skal skæres til.

3 Streg alle snittene ind. Med udgangspunkt i din tværstreg måler du fra dit X ud til Z i begge sider – og tilsvarende med alle de øvrige punkter – og streger snittene op.

4 Skær til i siderne. Hakkene skæres med en stiksav, mens længden skæres med en fintandet sav, så snittet bliver så rent som muligt. Husk en lodret streg at styre efter.

5 Alle synlige kanter rundes let med fint slibepapir korn 120. Skarpe kanter er ikke bare hårde at ramme, de er meget sårbare, og de er svære at male.

Fals i bagkant Giv vinduespladen en tyndere kant

Vinduespladen er normalt for tyk til, at du uden videre kan gøre den fast på bundkarmen. Uanset om din karm har en not, som pladen stikkes ind i, eller om du selv bygger et lege for den, går man ud fra, at den er 10 mm tyk i bagkanten.

Med lidt held finder du en passende plade med sådan en kant. Ellers fræser du som her en fals på undersiden.

1 Gør overfræseren klar med et 12 mm notjern. Dybden stiller du, så det efterlader en 10 mm tyk bagkant. Parallellanslaget stilles, så falsen bliver 20-25 mm bred.

2 Fræs først en prøve, så du kan tjekke, at den nye kant er 10 mm tyk. **VIGTIGT!** Ledningen skal altid være ude af strømstikket, når du indstiller overfræseren.

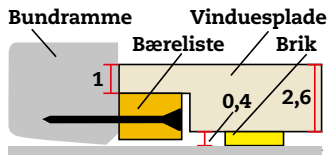

3 Falsen fræses ad et par gange, hver gang dybere, så jernet arbejder jævnt. **TIPS:** Spænd pladen fast på en masonitplade som beskyttelse, så oversiden ikke bliver ridset.

Bærelisten

Bundkarmens leje til vinduespladen

Har bundkarmen ikke en not, vinduespladen kan sidde i, giver du den en bæreliste.

Bærelisten placeres, så den ny plade kan ligge på muren – med plads til lidt justering.

1 Vi streger op, hvor listen skal sidde, når den nye plades underside ligger på muren – og pladen er 10 mm tyk i bagkanten. Læg 4 mm til, så du kan justere for skævhederne.

2 Bærelisten gøres klar. Tjek, at der er plads til den i dybden. Bor for til skruer med et 4 mm bor 1 cm fra overkanten for hver 30 cm, og træk så en stribe lim på samlefladen.

3 Skru bærelisten fast på bundkarmen. Brug fx 4 x 50 mm skruer. Selvom du på grund af pladsen ofte skal have skruemaskinen lidt på skrå, går det nemt, når du har boret for.

Fastgøringen

Vinduespladen limes og fuges fast

Du skal ikke have huller efter skruer i din nye vinduesplade, så du limer og fuger den fast, når den helt på plads.

For at kunne tage højde for små skævheder har du jo sat bærelisten, så pladen løftes lidt i fronten. Det giver også plads til en fugemasse, der dels lukker sprækken, dels binder pladen til muren.

1 Fyld isolering ind i murværket, så rummet under pladen bliver fyldt helt op. Fej og støvsug grundigt ind mod rummet, hvor limfugen gerne skal få godt fat i murværket.

2 Kom lim på bærelisten, hvor pladen skal ligge. Er det en vinduesplade tæt på en vandhane, lægger du en tynd stribe klar silikone på karmen, så der lukkes af for vand her.

3 Vinduespladen lægges ind med den ene side løftet lidt, så den glider ind uden at skade pudsen. Det sidste stykke trykkes den ned på plads og slås forsigtigt ind i spænd.

4 Pladen løftes op til vandret og understøttes med afstandsbrikker. Læg dem så langt ind på muren, at du kan fuge, uden at de stikker frem.

5 Luk fugen med en godt klæbende fugemasse, der kan males, fx mestersilikone fra Dana. Luk alle fuger – mask af med tape på oversiden, så du ikke sviner på pladen.

Så er den nye vinduesplade på plads. Mal forsigtigt overgangene, så du ikke skal male hele væggen.